

Univerzita Karlova
Filozofická fakulta
Ústav pro dějiny umění

Obecná teorie a dějiny umění

Autoreferát (teze) dizertační práce

Aby se pozornost k významu památek obrátila.

**Obraz památkové péče v Čechách
v době po založení Ústřední komise**

—

In Order to Turn Attention to the Significance of the Monuments.

**The Image of Monument Conservation in Bohemia
in the Period after the Establishment of the Central Commission**

Mgr. Jaroslav Horáček, DiS.

Praha 2023

Školitel: prof. PhDr. Lubomír Konečný

Konzultant: doc. PhDr. Richard Biegel, Ph.D.

1. Úvod

V úvodní kapitole je věnován prostor představení tématu dizertační práce, která se zabývá tematikou rané památkové péče v Čechách v době po založení a ustanovení Ústřední komise, což pokrývá období od 1850/1853 až do začátku 60. let 19. století a odpovídá době předsednictví K. Czoerniga von Czoernhausen (1804–1889). V této části je rovněž naznačen i předchozí vývoj formulování rozsahu projektu, který původně sahál až do první poloviny 70. let 19. století, tedy do doby, kdy záhy po sobě zemřelo několik čelných osobností jako F. Thun-Hohenstein (1870), J. E. Vocel (1871), K. V. Zap (1871), a také konzervátorů V. Ruffer (1870), F. R. Bezděka (1871) či J. Günthner (1871). A k tomu Ústřední komise oficiálně rozšířila roku 1872 pole svého zájmu o movité památky. Vzhledem k množství archivních zdrojů a proměnám přístupu k památkám v průběhu 50. a 60. let 19. století bylo časové rozmezí zúženo.

Součástí úvodní kapitoly je i přehled autorů a textů zabývajících se dějinami památkové péče v Čechách (respektive i na Moravě a ve Slezku vzhledem k záběru jednotlivých příspěvků) od 50. let 20. století do současnosti. Stať uvozuje Z. Wirth (1878–1961) a jeho text *Vývoj zásad a praxe ochrany památek v období 1800–1950*, který se jeví jako jeden z hlavních dobových impulzů k zájmu o hlubší poznání tuzemských dějin památkové péče, a to i přes ideologizující postoje autora. Již historiografickými studijemi přispěli k poznání archivář a ředitel Slezského zemského archivu v Opavě Bohumír Indra (1912–2003), který nastínil situaci v oblasti Slezska a zmínil osobnosti prvních slezských konzervátorů. Od 60. let se počátkům památkové péče věnoval historik umění a památkář Jakub Pavel (1903–1974), jehož příspěvky výrazně prohloubily poznání domácích dějin oboru, zvláště jeho posmrtně vydaná syntetická studie *Dějiny památkové péče v českých zemích v 19. století*. Současně s J. Pavlem se tématu věnuje i Vlastimil Vinter, který přehledově zpracoval dějiny památkové péče v podobě vysokoškolských skript a společně s Jiřinou Nesvadbíkovou sestavili na začátku 80. let skripta *K vývoji památkové péče na území Československa*, které Nesvadbíková doplnila o cennou edici vybraných dobových dokumentů, ilustrujících proměny dobového právního rámce. Tématům dotýkajícím se rané památkové péče se věnoval i Hugo

Rokyta (1912–1999), který se stal mimo jiné i celoživotním propagátorem literáta a konzervátora Adalberta Stiftera (1805–1868). K současným autorům se především řadí Vratislav Nejedlý, akcentující ve svých příspěvcích o dějinách památkové péče prostředí Moravy. Zásadní pro poznání institucionálních dějin rakouské (a tím do značné míry i české) památkové péče jsou texty rakouských badatelů Waltra Frodla a Theodora Brückera, které v důsledku pomohly k ujasnění metodického a formálního nastavení předkládané práce, která primárně vychází z pečlivého studia archivních pramenů a klade důraz na úlohu konzervátorů, korespondentů a dalších zúčastněných osobností.

2. Kontexty a předpoklady

V této kapitole se věnuji vykreslení dobového zájmu o památky a rodící se iniciativy na jejich záchranu v průběhu 19. století, které nastavily směr pro období po založení Ústřední komise a dotkly se i území Čech. Krom příkladů ze vzdálenějšího Bádenska či Württemberska, kde působil od 40. let Konrad Dietrich Haßler (1803–1873), byla věnována pozornost Prusku, kde už na začátku 19. století projevoval zájem o osud památek architekt Karl Friedrich Schinkel (1781–1841), a kdy na začátku 40. let jmenován oficiálním úředním konzervátorem Schinkelův žák *Ferdinand von Quast* (1807–1877), který se ale místo na přípravy soupisu památek soustřeďoval na jednotlivé stavební památky a projekci stavebních úprav. Porýní žilo především snahami o zahájení dostavby katedrály v Kolíně nad Rýnem, k němuž oficiálně došlo roku 1842 a na pozici mistra stavby byl jmenován další Schinkelův žák Friedrich Zwirner (1802–1861), který se držel původního středověkého konceptu a forem. se držel původního středověkého konceptu a forem. V Bavorsku proběhl vcelku neúspěšný podnik o institucionalizaci roku 1835 v podobě založení úřadu generálního inspektora středověkých sochařských památek (*Generalinspektor der plastischen Denkmäler des Mittelalters*), *Sulpiz Boisserée* (1783–1854) z postu již po roce rezignoval a jeho nástupce architekt *Friedrich von Gärtner* (1791–1847) byl natolik zaneprázdněn projekty jiných nových staveb, že na výkon úřadu inpektora nezbyval čas. V sousedním Sasku udával od 30. let směr architekt Gottfried Semper (1803–1879), který se zapojil do činnosti tamních historických spolků a do záležitostí památkové péče vstupoval svými posudky.

Jeho profesní dráha zaznamenala vývoj od prosté konzervace přes restaurování a očištění historické stavby až po práci s proporcemi a demonstraci kontrastů. Podobnými proměnami přístupů paralelně prošel ve Francii i Eugène Emmanuel Viollet-le-Duc (1814–1879), který de facto zachránil před zkázou kostel St. Madeleine ve Vézelay, jenž mu otevřel cestu k mnoha dalším významným zakázkám na opravy historických staveb, zejména pařížské katedrály Notre-Dame. Inspirativní postavou byl i Josef Scheiger (1801–1886), pozdější štýrský konzervátor, jehož provolání k záchraně památek z roku 1856 rezonovalo napříč monarchií a zaznamenalo ohlas i v Čechách.

Prostředí Čech od začátku 40. let určovala debata o potřebě dostavby pražské katedrály, jež se soustředila u osoby Václava Michala Pešiny z Čechorodu (1782–1859). Kvůli revolučním událostem roku 1848 a následným projektům novostaveb kostelů v Karlíně ale i vídeňského Votivního kostela, na něž byly pořádány veřejné sbírky, se ustanovení spolu na dostavbu katedrály sv. Víta neustále posouvalo až na závěr 50. let.

3. Památková péče v režii Ústřední komise

Založení a svolání Ústřední komise pro zachování a zkoumání stavebních památek v letech 1850/1853 představovalo významný mezník pro organizaci následných památkářských aktivit na území monarchie. Primární úkol představoval zajištění jmenování konzervátorů a korespondentů, kteří budou oficiálně zastupovat Ústřední komisi a pomátat prosazovat její zájmy i ve vzdálenějších regionech. Zpočátku byly na schůzích komise projednávány zprávy od představitelů politické správy korunních zemí a vyšších státních úředníků, kteří vyslyšeli potřebu ochrany památek. To se týkalo kupříkladu záchrany oltářů ze Zwettlu či Kefemarktu, kostelů v Jáku, Diokleciánova paláce ve Splitu a dalších. Z Čech byla prvně projednávána záležitost Krocínovy kašny a její plánované odstranění z prostoru Staroměstského náměstí.

V rámci této kapitoly byla věnována pozornost několika osobnostem vedení Ústřední komise a jejich vazbám k prostředí Čech, což zároveň otevřelo i metodologickou otázku nad dosavadní interpretací dějin tuzemské památkové péče v kontextu vlastenectví a

nacionalismu, které významně formovaly dějepis umění po valnou část 2. poloviny 20. století. Týká se to především představeného Ústřední komise K. Czoerniga von Czernhausen, rodáka ze severočeských Černous, jenž vyrostl v loajálního rakouského byrokrata, Christiana Rubena, ředitele pražské a později vídeňské Akademie výtvarných umění, Ludwiga Zettla, narozeného poblíž Poděbrad. Skutečným zastáncem českých zájmů se stal František Thun-Hohenstein, který měl s památkovou péčí zkušenosti z předchozí doby. Pro kontrast jsem výčet doplnil o osobnost hornorakouského konzervátora Adalberta Stiftera, rodáka z Horní Plané, o němž tuzemská historiografie památkové péče doposud neprojevila prakticky žádný zájem, i přes jeho účast na záchraně cenného Kefemarktského oltáře.

Další část kapitoly se zabývá historickými spolky a společnostmi, jejich zaměřením k tématu památek a také vztahům k Ústřední komisi. Ústřední komise jako taková je na jedné straně interpretována jako odborná instituce památkové péče, k čemuž přispěl R. Eitelberger von Edelberg. Na straně druhé komise po formální stránce spadala pod Ministerstvo obchodu, jímž byla připojena ke struktuře politické správy a jejímž prostřednictvím bylo možné pomoci naplňovat politické strategie v porevoluční době 50. let. V Čechách hrál stěžejní roli Archeologický sbor zřízený 1843 při Museu Království českého, na jehož formulaci poslání se značnou měrou podílel již zmíněný František Thun. Šlo především o sběr informací k budoucímu soupisu památek, osvěta k veřejnosti a usilování o jejich ochranu. Na Moravě a Slezku úspěšně působila historicko-statistická sekce Moravsko-slezské zemědělské společnosti, která si své postavení a pozornost zajišťovala udělováním členství významným osobnostem z řad badatelů i politiků, což nebyl v té době jev zcela neobvyklý. Obdobnou strategii vedl například i vídeňský Alterthumsverein.

Vedení Ústřední komise v čele s K. Czoernigem si bylo dobře vědomo, že činnost komise a prosazování jejích zájmů do značné míry závisí na účasti konzervátorů a korespondentů. Za tím účelem se pokoušela zapojené spolupracovníky průběžně motivovat jak v rámci úřední korespondence, tak i sdílením dosavadních úspěchů.

Jedním z výrazných impulzů představuje i rozeslání výzvy štýrského konzervátora Josefa Scheigera k záchraně památek, nebo informace o navázaných spolupracích s historickými spolky a společnostmi v monarchii i ostatních evropských zemích.

4. Výběr a jmenování konzervátorů

V dosavadních textech se o postavách konzervátorů často objevují slovní spojení, že dotyčný muž „*byl povolán*“, „*jmenován*“ či „*ustanoven*“ do funkce konzervátora, nebo že konzervátorský post mu „*byl svěřen*“. Za touto interpretační zkratkou se skrývá logicky strukturovaný proces výběru kandidátů, jehož popsání se pro tuto práci stalo jedním z důležitých cílů. Celá anabáze byla spuštěna záhy po ustavení Ústřední komise roku 1853. K zajištění dostatečného seznamu kandidátů z jednotlivých korunních zemí bylo využito čerstvě reorganizované sítě úřadů politické správy. První výzvy k zapojení do vyhledávání vhodných osob obdržel český místodržitel Mecséry už v červenci 1853, avšak zapojený zemský policejní ředitel nebyl v této fázi příliš úspěšný. Po urgenci Ústřední komise zapojil místodržitel do pátrání i podřízené krajské úřady a okresní hejtmanství, které v první polovině roku 1854 zasílaly své nominace, z nichž místodržitel Mecséry sestavil tzv. terna za každý z třinácti českých krajů. Pouze J. E. Vocel byl už na konci února jmenován jako konzervátor pro Prahu. Ústřední komise předložila ministru obchodu A. von Baumgartnerovi ke jmenování seznam kandidátů ve znění: 1. stavební ředitel knížete Fürstenberga **Anton Jirusch** pro Pražský kraj, 2. děkan v Týnu nad Vltavou **P. Karel Vinařický** pro Budějovický kraj, 3. schwarzenberský ředitel v Petrově Dvoru **Franz Kutschera** pro Písecký kraj, 4. ředitel dolu a majitel statku **Franz Slavík** v Nové Kdyni pro Plzeňský kraj, 5. emeritní magistrátní radní a starosta v Chebu **Sebastian Grüner** pro Chebský kraj, 6. děkan z Radonic **P. Johann Günthner** pro Žatecký kraj, 7. kanovník kapituly v Litoměřicích **Josef Ackermann** pro Litoměřický, 8. obchodník a továrník **Vincenc Růžička** v Mladé Boleslavi pro Boleslavský kraj, 9. libáňský děkan **P. Anton Marek** pro Jičínský kraj, 10. majitel panství Solnice **Anton Slivka rytíř ze Slivic** pro Královéhradecký kraj, 11. stavitel v Chrudimi **František Schmoranz** pro Chrudimský kraj, 12. správce cukrovaru v Suchdolu

František Beneš pro Čáslavský kraj, 13. lékař **František Kralert** v Pelhřimově pro Táborský kraj.

5. Konzervátoři pro Čechy a jejich činnost

Skupinu prvně jmenovaných konzervátorů tvořily osobnosti různých profesí, které jsem rozdělil do tří hlavních skupin: duchovní, úředníci / politici a stavitelé. Mezi duchovními byl bezpochyby nejvýraznější konzervátorskou osobností F. R. Bezděka, především pro jeho místy až aktivistický přístup k záchraně památek. Nejvýmluvněji jeho zapojení ilustruje pokus o záchranu Budějovické brány v Písku, při němž neváhal rozporovat i negativní posudek B. Gruebera. Účast na konzervátorské agendě ostatních kněží byla poměrně zdrženlivá (K. Vinařický, J. Ackermann, A. Marek) či nulová (J. Günthner). Skupině úředníků a politiků vévodí J. E. Vocel, který se do značné míry vymyká srovnání s ostatními českými konzervátory, neboť jako jediný se mohl pyšnit mimořádnou profesurou české archeologie a dějin umění. Zároveň coby člen Archeologického sboru se neobmezoval na území Prahy, ale vyrážel i do ostatních krajů a mnohdy zasahoval do agendy svých konzervátorských kolegů. Vocelovo zapojení do konzervátorské agendy zde reprezentují kauzy odstranění Krocínovy kašny ze Staroměstského náměstí a záchrana rotundy sv. Kříže v Poštovské ulici, během níž uvažoval nad potřebou zřízení památkového zákona. Co do četnosti dotahuje Vocela konzervátor F. X. Beneš, který upínal svou pozornost zejména k památkám Kutné Hory a okolí. Dále také J. S. Grüner, který propagoval záchranu stavebních památek v Chebu. Stavitele mezi konzervátory reprezentuje v podstatě jako jediný F. Schmoranz, protože stavitel A. Jirusch záhy rezignoval. Ke Schmoranzovým konzervátorským počínům v 50. letech patří jeho pokus o zachování nástěnných maleb v kostelích sv. Erasma v Rohozné a sv. Václava v Řestokách, kde se pokoušel přesvědčit místní úřady o potřebě zachování maleb.

6. Korespondenti

Krom konzervátorů vázaných k jednotlivým krajům jmenovala přímo Ústřední komise do konce 50. let ještě tři korespondenty. Ti se měli stát „pravou rukou“ konzervátorů,

jejichž činnost měli podporovat. Prvně jmenovým byl roku 1856 architekt a profesor pražské akademie B. Grueber, jehož zapojení se namnoze prolínalo s jeho vlastní projekční praxí. To je případ i zmiňované Krocínovy kašny, na jejíž přemístění vypracoval úsporný projekt. Většinou byl vyzýván místními úřady o vyhotovení posudku stavby, její hodnoty a šancí na záchranu, jak ilustrují případy Budějovické brány v Písku, hradebních věží ve Dvoře Králové či Tetína. Prakticky neznámý Franz Boos-Waldeck byl jmenován na podnět emancipované baronky Luisy Kotz von Dobrsch. Do součinnosti s Ústřední komisí se ale velmi pravděpodobně nijak nezapojil. Posledně jmenovaným korespondentem se stal Anton Schmitt, který na sebe v předchozí době upozornil vydáním archeologické mapy Království českého a alba s vyobrazením vybraných stavebních památek s krátkými doprovodnými texty.

7. Věrný obraz památky: možnosti a metody obrazové dokumentace

Jedním z cílů Ústřední komise představovala práce na shromažďování podkladů pro budoucí vydání soupisu uměleckých památek rakouského státu. Za tím účelem už od začátku své konzervátory a korespondenty nabádala k pořizování a zasílání vešterých možných dokumentací stavebních památek, a to nejen písemných ale obrazových. Zhotovování plánových dokumentací bylo vyhrazeno především stavebním inženýrům. V Čechách našla Ústřední komise spojence v osobě zemského stavebního ředitele Josefa Wachtela, který ochotně zprostředkoval zasílání získaných podkladů od podřízených stavebních úředníků. Takto Wachtel distribuoval popis kostela v Chudenicích od okresního stavebního inženýra K. Hauptmanna, popis a zakreslení křídlového oltáře z kostela sv. Petra a Pavla v Dubanech od inženýra J. Stracha a také vlastní popis a plány chrámu sv. Mikuláše v Lounech.

Mimo to se vyskytly i pokusy o alternativní způsoby dokumentace památek a jejich částí, což reprezentují zejména pořízení sádrových odlitků sloupových hlavic z hradní kaple sv. Erharda a Uršuly v Chebu, či model pamětního kamene z kostela sv. Jana Křtitele v Chebu zhotovený z mastku. Do těchto snah je přirozeně počítána snaha o využití techniky fotografie, což předně reprezentují prakticky profesionální snímky A.

Grolla. Vesměs anonymní a zřejmě i amatérské pokusy se objevují v 50. letech i na dalších místech (Most, Praha, Plzeň a Písek). Paralelně s fotografií stále pořizují obrazovou dokumentaci (ať už přímo pro účely památkové péče nebo i z vlastní iniciativy) výkonní umělci jako vedutista V. Morstadt, jenž byl sám jedním z kandidátů na post konzervátora, dále V. Kandler, J. V. Hellich či J. Scheiwl.

8. Recepce památky v atmosféře vlasteneckých nálad

Významový rámec památky jakožto pojmu se v průběhu času proměňuje, na čemž se de facto shodli všichni autoři dosavadních textů k dějinám památkové péče. F. Wirth nastínil, že právě na přelomu první a druhé poloviny 19. století došlo k předělu, který se projevil změnou vnímání památky jako takové. Ta se postupně vymaňovala z přílepků topografických popisů a stávala se samostatným předmětem analytického zkoumání v pozitivistickém smyslu, dokladem umělecké formy. Zároveň se v diskurzu promítají odlišné motivace k poznávání a ochraně památek: české straně poskytla konzervátorská činnost vcelku bezpečnou zónu pro pěstování českého vlastenectví. Rakouská strana sledovala více formální linku v potřebě sestavení statistiky památek na území monarchie a jejich odborného zhodnocení. V souvislosti s tím se komise rovněž pokusila posilovat identifikaci jednotlivých národů s rakouským státem a zaváděním pojmů jako *stavitelská díla rakouského císařství*, *dějiny rakouského císařství* apod. do obecného povědomí.

9. Veřejnosti na očích: zprávy o památkách a dobový tisk jako prostředek osvěty

Prostřednictvím denního tisku a beletristických časopisů se dostávalo téma památek více na veřejnost. V Čechách veřejnosti podávala stručné zprávy o probíhajících opravách například *Bohemia* a z beletristických plátek vévodil zejména *Lumír*, v němž se objevovalo značné množství topografických příspěvků o tuzemských a ojediněle i zahraničních památkách. V průběhu 50. let vyšlo ale i množství samostatných publikací či brožur, pojednávajících o jednotlivých stavitelských památkách či lokalitách, jež roku

1860 završilo Mikovcovo opus magnum: *Alterthümer und Denkwürdigkeiten Böhmens*, dílo zaměřené přímo na starožitnosti a pamětihodnosti z Čech.

Zároveň se na stranách specializovaných odborných periodik odehrávala velmi čilá výměna poznatků mezi badateli. V této kapitole jsem zaměřil pozornost na komparaci dvou stěžejních periodik: Památek archeologických a místopisných a *Mittheilungen der k. k. Central-Commission für Erforschung und Erhaltung der Baudenkmale*. Rozdíly těchto dvou periodik spočívaly nejen ve formální stránce (Památky byly více beletristické a *Mittheilungen* aspirovalo na vědeckou úroveň), ale i v distribuci. *Mittheilungen* mělo podporu Ministerstva kultu a výzvu k předplacení postulovala Ústřední komise po síti úřadů politické správy.

10. Závěr

V závěru jsem shrnul hlavní poznatky, které vyplynuly při zpracování jednotlivých kapitol dizertační práce. Zejména jde o proměnu vnímání období rané památkové péče na území Čech, do značné míry již rozběhnuté činností Archeologického sboru a stimulované během 50. let aktivitami Ústřední komise a jejích konzervátorů. Tato doba se vyznačuje usilovným hledáním a obhajováním potřeby poznávání a záchrany památek na pozadí vlasteneckých debat. V této době došlo k postupnému významovému obratu památky, kdy se z pouhého svědka historických událostí stal předmět vědeckého studia. Zároveň příběhy jednotlivých konzervátorů a korespondentů dovolily nahlédnout na aktuální památkářskou rutinu a přístupy k řešení dotčených kauz.

Prameny a on-line zdroje

AHMP, Magistrát hl. m. Prahy I. – hl. spisovna odd. B, ka B 22, (1855–1864)

Architektura českých Němců 1848–1891 / Architektur der Deutschen in Böhmen 1848–1891.

Dostupné on-line na: <https://cizidum.umprum.cz/cz/home/architect/540> (vyhledáno 16. 3. 2023).

AUK, fond Jan Erazim Vocel

Císařský otisk stabilního katastru dostupný online na:

https://ags.cuzk.cz/archiv/openmap.html?typ=cioc&idrastru=B2_a_6C_1225-1_3 (vyhledáno 31. 1. 2023).

Josef Ackermann (heslo). In: Biografický slovník českých zemí. Přístupný on-line:

http://biography.hiu.cas.cz/Personal/index.php/ACKERMANN_Josef_8.3.1803-3.12.1875 (Vyhledáno 15. 3. 2023).

Národní archiv, fond Památkový úřad Vídeň 1852–1918, č. NAD 236.

Národní archiv, fond České místodržitelství – prezídium 1850–1920, č. NAD 873/2.

Národní archiv, fond Policejní ředitelství I, konskripce, ka 668, obr. 240. Dostupné on-line:

<http://digi.nacr.cz/prihlasky2/index.php?action=link&ref=czarch:CZ-100000010:874&karton=668&folium=240> (vyhledáno dne 29. 8. 2023).

SOA Litoměřice, Sbírka matrik Severočeského kraje, sign. L 134/56.

SOA Litoměřice, Sbírka matrik Severočeského kraje, sign. L129/9.

SOA Praha, sbírka matrik, matrika zemřelých Mladá Boleslav 1851–1863, sign. 38.

SOka Karlovy Vary, fond Archiv města Karlovy Vary, díl 4 – Spisy městského úřadu (1785) 1850–1945, ka 1712, č. 61.

SOka Prachatice, fond AM Prachatice.

Stenoprotokol 54. schůze Ústavodárného rakouského říšského sněmu 1848–1849 ze dne 27. 11.

1848. Dostupné on-line: <https://www.psp.cz/eknih/1848urrs/stenprot/054schuz/s054003.htm>

(Vyhledáno dne 13. 8. 2023).

Toncich F., Kandler Pietro (biografický medailon). In: ÖBL (Online-Edition), Lfg. 10 (20. 12.

2021). Přístupné on-line:

https://www.biographien.ac.at/oebl/oebl_K/Kandler_Peter_1804_1872.xml (Vyhledáno 3. 8. 2023).

LA PNP, fond František Bezděka

Ludwig Zettl (heslo). In: Architektenlexikon. Wien 1770–1945. Dostupné on-line:

<http://www.architektenlexikon.at/de/1338.htm> (vyhledáno 29. 7. 2023).

Plašil F., Jmenování prvních notářů pro Království české roku 1851. Dostupné on-line:

https://www.nkr.cz/casopis-ad-notam/detail/39_737-jmenovani-prvnic-notaru-pro-kralovstvi-ceske-roku-1851 (vyhledáno dne 21. 4. 2021).

Rudolf Hönigschmidt. In: Kohoutí Kříž. Šumavské ozvěny. Jihočeská vědecká knihovna v

Českých Budějovicích. Dostupné on-line na: <https://www.kohoutikriz.org/autor.html?id=honig>

(vyhledáno dne 14. 8. 2023).

Seykora (Sýkora), P. Hugo (Václav) (1793–1856), Geistlicher und Maler (heslo), in: ÖBL ab 1815 (2. überarbeitete Auflage – online.),

https://www.biographien.ac.at/oebl/oebl_S/Seykora_Hugo_1793_1856.xml, (vyhledáno dne 12. 5. 2021)

Sykora, Wenzel (heslo), in: BLKÖ, Bd. 41 (1880), S. 89.

https://de.wikisource.org/wiki/BLK%C3%96:Sykora,_Wenzel (vyhledáno 17. 9. 2023).

Gottfried Uhlig von Uhlenau. Siluety ze starého Krumlova. In: Kohoutí Kříž. Šumavské ozvěny. Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích. Dostupné on-line na: <https://www.kohoutikriz.org/autor.html?id=uhlig> (vyhledáno 16. 8. 2023).

Literatura

Allgemeiner Anzeiger der K. Kreisstadt Saaz, Nr. 27 (2. Juli 1843), S. 216, Nr. 28 (9. Juli 1843), S. 223, Nr. 30 (23. Juli 1843), S. 239.

Ambros A., Dom zu Prag. Prag 1858.

Archeologické sbírky Musea král. Českého. In: PAM, roč. 7, č. 5, Praha 1868, s. 459.

Aubrecht R., Antonín Prokop Schmitt, In: Minulostí Západočeského kraje 37, Plzeň 2002, s. 127–149.

Barteček I., Moravskoslezská společnost pro zvelebení orby, přírodoznalství a vlastivědy a Christian d'Elvert. In: Historická Olomouc, roč. 11, Olomouc 1998, s. 263–267.

Bartlová M., Naše, národní umění. Studie z dějin dějepisu umění. Brno 2009.

Benda K., Jan Erazim Vocel. In: R. Chadraba a kol., Kapitoly z českého dějepisu umění I, Praha 1986, s. 87–105.

Beneš F. X., Náhrobník pána Zbislava v Čáslavi z první polovice 13. století. In: PAM, roč. 3, č. 7, Praha 1859, s. 329–330.

Beneš F. X., Hrádek nad Páchem v Kutné Hoře. In: PAM, roč. 5, č. 1, Praha 1862, s. 33–40.

Beneš F. X., Chrám sv. Petra a Pavla v Čáslavi. In: PAM, roč. 6, č. 4, Praha 1864, s. 120–138.

Beneš F. X., Steinmetzzeichen und Marken an alten Baudenkmalen Böhmens gesammelt. In: MCC, IX. Jg., Wien 1864, S. XLI–XLIV.

Beneš F. X., Arciděkanský chrám sv. Jakuba na Horách Kutnách. In: PAM, roč. 12, č. 6, 7, 8, 1865, s. 208–213, 263–269, 290–297.

Beneš F. X., Stadice. In: PAM, roč. 5, č. 1, Praha 1868, s. 35–42.

Beneš F. X., Týnský misál. In: PAM, nové řady (1871/1872/1873), 1874, s. 397–412.

Besprechungen, Mittheilungen etc. Prag. In: Organ für christliche Kunst, Jg. 5, Nr. 9, Köln 1855, S. 105–106.

Bílek I., Památné události poutního chrámu Páně na nebe vzetí Panny Marie w Nowé Pace w kraji Jičínském na památku slavného přenesení milostné sochy Rodičky Boží z farního kostela do swrchu jmenowaného chrámu dne 14. října 1858. Praha 1858.

Bock F., Die Inschriften und Büsten der Gallerie im Dome von St. Veit zu Prag. In: MTT, Jg. 2, Nr. 7 (Juli), Wien 1857, S. 185–186.

Boháč J., Cheb / Eger – Stadt. Domažlice 1999.

Bohemia, roč. 28, č. 250 (21. 10. 1855).

Boisserée S., Ansichten, Risse und einzelne Theile des Doms von Köln. In: Allgemeine Bauzeitung, Jg. 18, Wien 1853, S. 110–151.

- Boisserée S.*, Denkmal der Baukunst am Niederrhein. In: *Allgemeine Bauzeitung*, Jg. 18, Wien 1853, S. 110–152.
- Boisserée S.*, Geschichte und Beschreibung des Doms von Köln. In: *Allgemeine Bauzeitung*, Jg. 18, Wien 1853, S. 109–150.
- Boisserée S.*, Histoire et description de la Cathédrale de Cologne. In: *Allgemeine Bauzeitung*, Jg. 18, Wien 1853, S. 109–150.
- Brückler Th.*, Zur Geschichte der österreichischen Denkmalpflege. Die Ära Helfert, Teil 1: 1863–1891. Wien 2020.
- Burgerstein J.*, Adalbert Ruffer (nekrolog). In: *MTT*, Jg. 16 (1871), Wien 1871, S. LXXVII.
- Bužgová-Rambousková E.*, Vinzenz Morstadt. Popisný seznam grafického díla, Praha 1958.
- Bývalá staroměstská kašna. In: *Květy*, roč. IV., č. 8, Praha 1869 (22. 2. 1869), s. 57 (vyobrazení), 62–63.
- Catalogus universi cleri in dioecesi episcopali Litomericensi existentis anno 1851.
- Catalogus universi cleri in dioecesi episcopali Litomericensi existentis anno 1858.
- Catalogus universi cleri in dioecesi episcopali Litomericensi existentis anno 1869.
- Catalogus universi cleri in dioecesi episcopali Litomericensi existentis anno 1870.
- Catalogus universi cleri in dioecesi episcopali Litomericensi existentis anno 1871.
- [*Czoernig K.*], Zur Orientirung in der österreichischen Frage. [Frankfurt a. M.] 1848.
- Czoernig Freiherr von Czernhausen, Karl (biografický medailon). In: *Constantin von Wurzbach*, *BLKÖ*. Theil 3, Wien 1858, S. 117–120.
- Část neúřední. In: *Pražské noviny*, č. 140, Praha 1862 (14. 6. 1862), s. p. [1–2].
- Černohous J. G.*, Klášter B. P. Marie Sněžné v Praze. In: *Lumír I*, roč. 9, č. 32–35, Praha 1859, s. 760–762, 782–786, 808–809, 828–831.
- Das Marmorbassin. In: *Local- u. Provinzialchronik*. In: *Bohemia*, roč. 37, č. 234, Praha 1864 (30. 9. 1864), s. 950.
- Der Altstädter Marmorbrunnen. In: *Local- u. Provinzialchronik*. In: *Bohemia*, roč. XXXV, č. 276, s. 1237.
- Der Leitmeritzer Kreis, seine neuen Verwaltungs- und Gerichtsorgane von Dr. P. in Leitmeritz. Leitmeritz 1855, S. 21.
- Der Marmorbrunnen vom Altstädter Ringe. In: *Local- u. Provinzialchronik*. In: *Bohemia*, roč. 35, č. 146, Praha 1862 (22. 6. 1862), s. 1462.
- Didron A. N.*, Die Literatur der Archäologie der Baukunst in England. In: *Allgemeine Bauzeitung*, Jg. 17, Wien 1852, S. 187–194.
- Die Burg Karlstein und die Karlshofer Kirche in Böhmen. In: *MTT*, Jg. 1, Nr. 5 (Mai), Wien 1856, S. 89.

Die Kirche zu Sedletz in Böhmen. (Nach Berichten des k. k. Conservators Franz Benesch und des k. k. Ingenieurs J. Zettl.). In: MTT, Jg. 1, Nr. 2 (Februar 1856), Wien 1856, S. 25–26.

Dohaličky (heslo). In: Umělecké památky Čech 1, A–J, Praha 1977, s. 281.

Dohaličky (heslo). In: *Antonín Cechner*, Soupis památek historických a uměleckých v království českém od pravěku do počátku XIX. století. XIX. Politický okres královéhradecký. Praha 1904, s. 20–21.

Doucha F., Historické drobnosti (Obraz Karla Škréty). In: Lumír, roč. 6, č. 7, Praha 1856, s. 164–165.

Doucha F., Historické drobnosti (Náhrobní kámen Jakuba Krčína z Selčan a na Selčanech). In: Lumír I, roč. 5, č. 12, Praha 1855, s. 285–286.

Eitelberger v. Edelberg R., Die Aufgabe der Alterthumskunde in Österreich. In: MTT, Nr. 1, Jg. 1, Jänner 1856, Wien 1856, S. 2.

F. L. S., Připomínání a zachování historických památek. In: Lumír I, roč. 4, č. 1, Praha 1854, s. 14–15.

F. M. [= *F. Mertens*], Prag und seine Kunst. In: Allgemeine Bauzeitung, Jg. 10, Wien 1845, S. 15–38.

Fiedler, František (životopisný medailon). In: *Klečáček M. a kol.*, Slovník představitelů politické správy v Čechách v letech 1849–1918, Praha 2020, s. 164.

Flidr A., Stavební omyly, záměrné návraty či snahy po modernitě? Osudy nejen západního portálu baziliky Porta coeli v Předklášteří u Tišnova. In: *Opuscula historiae artium*, roč. 59, č. 1, Brno 2010, s. 4–29. Dostupné on-line:

<https://digilib.phil.muni.cz/flysystem/fedora/pdf/115799.pdf> (vyhledáno 18. 9. 2023).

František Rudolf Bezděka (heslo). In: *Ottův slovník naučný*, díl 3, Praha 1890, s. 920.

Frodl W., Idee und Verwirklichung. Das Werden der staatlichen Denkmalpflege in Österreich. Wien 1988.

Fürst Graf Windisch-Grätz gestorben. *(Neuigkeits) Welt Blatt*. 24. 11. 1918, Jg. 45, N. 269, Wien 1918, S. 6.

G. H. [= *Gustav Heider*], Literarische Anzeigen. Achräologischen Karte des Königreiches Böhmen, zusammengestellt und herausgegeben von Anton Schmitt. Prag 1856. J. G. Calve'sche Verlagsbuchhandlung. In: *Mittheilungen*, Jg. 2, Nr. 1 (Jänner 1857), Wien 1857, S. 26.

Gabriel J. A., Vodolenka. In: Lumír I, roč. 4, č. 4, Praha 1854, s. 88–89.

Gabriel J. A., Hrad Kašperk. In: Lumír I, roč. 6, č. 41–42, Praha 1856, s. 978–981, 1002–1005.

Gabriel J. A., Hrad Rábí. In: Lumír I, roč. 9, č. 7–9, Praha 1859, s. 157–160, 182–185, 206–209.

Gabriel J. A., Tvrz Kaškovice nedaleko Sušice. In: Lumír I, roč. 10, č. 3, Praha 1860, s. 63–65.

Gabriel J. A., Hrad Rábí. Praha 1859.

- Gombrich E. H.*, Příběh umění (český překlad z původního 16. vydání z roku 1995). Praha 2003.
- Grueber B.*, Correspondenzen – aus Prag (Das Schloss Gross-Skal). In: MTT, Jg. II, Nr. 4 (April 1857), Wien 1857, S. 110.
- Grueber B.*, Biographie des Josef Sebastian Grüner. In: Mitteilungen des Vereins für Geschichte der Deutschen in Böhmen, Jg. 4, Prag 1865, S. 82–94.
- Grueber B.*, Joseph Sebastian Grüner (Biographie.). In: Dritter Jahresbericht des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen. Vom 16. Mai 1864 bis 15. Mai 1865. Prag 1865, S. 82–94.
- Grueber B.*, Kaiserburg zu Eger und die an dieses Bauwerk sich anschliessenden Denkmale, Prag/Leipzig 1864.
- Grueber B.*, Charakteristik der Baudenkmale Böhmens. In: MTT, Jg. 1, Nr. 10–12, Wien 1856, S. 189–200, 213–222, 241–248.
- Grüner, Joseph Sebastian (heslo), in: BLKÖ, Tl. 11, Wien 1864, S. 422.
- Grüner, Joseph Sebastian (heslo), in: BLKÖ, Band 28, S. 344. Přístupné on-line:
- Grüner, Joseph Sebastian (heslo), in: *Sturm H.*, Biographisches Lexikon zur Geschichte der böhmischen Länder. Bd I (A–H), München/Wien 1979, S. 479, 470.
- Halvová L.*, Dějiny školství v Bystrém (diplomová práce). PedF UPOL 2017, zejména s. 15–16, 22–23, 64. Dostupné on-line: <https://theses.cz/id/sax84f/21233642> (vyhledáno 10. 8. 2023).
- Hanka V.*, Hrob sv. Václava na hradě Pražském. In: PAM, díl 3, seš. 2, s. 88–90.
- Helfert J. A.*, Über Nationalgeschichte und den gegenwärtigen Stand ihrer Pflege in Oesterreich. Prag 1853.
- Herold E.*, Petr Brandl. In: Lumír I, roč. 2, č. 20–22, Praha 1852, s. 464–468, 487–493, 513–524.
- Historické drobnosti (Jeden z nejlepších obrazů Brandlových). In: Lumír I, roč. 12, č. 26, Praha 1862, s. 617.
- Historické drobnosti (Pomník Jakuba Fikara z Vratu). In: Lumír I, roč. 5, č. 1, Praha 1855, s. 20.
- Historické drobnosti (Pamětihodný nápis v Sušici). In: Lumír I, roč. 5, č. 28, Praha 1855, s. 670.
- Historické drobnosti (Nápis na zámku v Žihobci). In: Lumír I, roč. 8, č. 9, Praha 1858, s. 209–210.
- Historické drobnosti. (Mosaiková dlažba v Čechách). In: Lumír I, roč. 12, č. 2, Praha 1862, s. 43.
- Historické drobnosti (Insignie abatyš svatojiřských). In: Tamtéž, roč. 5, č. 50, Praha 1855, s. 1197–1198.
- Historické drobnosti (Hrobní nápis rytíře Jana Krištofa Malovce). In: Lumír I, roč. 2, č. 6, Praha 1852, s. 139.
- Historické drobnosti (Náhrobek Zděny, kněžny saské dcery Jiřího Poděbradského). In: Lumír I, roč. 6, č. 19, Praha 1856, s. 450–451.
- Historické drobnosti (Pamětihodný zvon v Želivě). In: Lumír I, roč. 5, č. 27, Praha 1855, s. 645.
- Historické drobnosti (Cena obou Rubensův u sv. Tomáše v Praze). In: Lumír I, roč. 7, č. 21, Praha 1857, s. 500.

- Historické drobnosti (Starodávna křtitelnice u Matky Boží Sněžné). In: Lumír I, roč. 9, č. 37, Praha 1859, s. 881.
- Historické drobnosti (Kostel sv. Klimenta v Bubnech u Prahy). In: Lumír I, roč. 5, č. 43, Praha 1855, s. 1029.
- Historické drobnosti (Zajímavá zřícenina u Prahy). In: Lumír I, roč. 10, č. 43, Praha 1860, s. 1024.
- Historické drobnosti (Bývalé malby na Hrušově). In: Lumír I, roč. 6, č. 22, Praha 1856, s. 526.
- Hlavsa V., Praha v obrazech Vinzenze Morstadta, Praha 1973.
- Hnízdová K., Antonín Marek a české národní obrození. K 200. výročí jeho narození. In: Slovanský přehled, 6/1985, Praha 1985, s. 484–490.
- Hoffinger J. B. von, Grüner, Joseph Sebastian (heslo), in: ADB, Band 10, Leipzig 1879, S. 50.
- Horáček J., Kapitola z historiografie dějin umění a památkové péče. František X. Beneš (1820–1888). (diplomová práce), Ústav pro dějiny umění, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, obhájeno 2015.
- Horáček J., Jubileum Františka X. Beneše: průkopník památkové péče v Čechách a jeho konzervátorské aktivity v klášteře v Sedlci u Kutné Hory. In: Památky středních Čech, roč. 30, č. 1, Praha 2016, s. 35–42.
- Horáček J., Starý kostel sv. Petra a Pavla v Čestíně a jeho zánik ve světle archivní korespondence. In: Památky středních Čech, roč. 31, č. 1, Praha 2017, s. 45–52.
- Horáček J., Tetín v hledáčku rané památkové péče. In: Památky středních Čech, roč. 35, č. 1, Praha 2021, s. 1–7.
- Horáček J., Jan E. Vocel, Alfred Woltmann (životopisné medailony). In: R. Biegel, R. Prah, J. Bachtík, Století Ústavu pro dějiny umění na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, Praha 2020, s. 60–70.
- Horáček J., František Xaver Beneš (1816–1888), konzervátor Ústřední komise. Neznámá osobnost počátků památkové péče v Čechách. In: Monumentorum tutela 30, Bratislava 2020, s. 85–94.
- Hölzel E., Haun A. C., Malerisch-historisches Album vom Königreich Böhmen. Olmütz 1860.
- Hrad Okoř jindy a nyní. In: Lumír I, roč. 8, č. 49, 51, Praha 1858, s. 1162–1165, 1215–1217.
- Hrobky českých panovníků. In: Jasoň, roč. 1, č. 9 (20. 9. 1859), Praha 1859, s. 70.
- Hubel A., Denkmalpflege. Geschichte, Themen, Aufgaben, eine Einführung. Stuttgart 2011 (3. vydání).
- Huber M., Haßler, Konrad Dieterich (biografický medailon). In: NDB 8 (1969), S. 51–52.
- Huizinga J., Ve stínech zítřka. Diagnosa duševní choroby naší doby. Praha 1970 (český překlad, 2. vydání).
- Ilwof F., Josef Edler von Scheiger. In: Mittheilungen des historischen Vereines für Steiermark, Bd 42, Gratz 1894, S. 231–256.

- Indra B.*, K organizaci památkové péče ve Slezsku v letech 1850–1945. In: *Časopis slezského muzea XI* (1962), č. 1, Opava 1962, s. 21–33.
- Instruction für die k. k. Baubeamten, bezüglich der Erhaltung der Baudenkmale. In: *Jahrbuch der k. k. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung der Baudenkmale*, Wien 1856, S. 28–32.
- J. V-k.*, Historické drobnosti (Brandlův Obraz čtrnácti pomocníků). In: *Lumír I*, roč. 8, č. 15, Praha 1858, s. 354.
- Jahrbuch der kaiserl. königl. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung der Baudenkmalen in Wien*. Bd. 1, Wien 1856.
- Jahrbuch der k. k. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung der Baudenkmale*. Bd. 2, Wien 1857.
- Jak vznikl obraz korunovačních klenotů. In: *Národní politika*, roč. 42, č. 280 (10. 10. 1924), Praha 1924, s. 4.
- Jakubec J.*, Antonín Marek: jeho život a působení i význam v literatuře české. Praha 1896.
- Jakubec J. (ed.)*, Sebrané básně Antonína Marka. Praha 1953.
- Jelinek C.*, Das ständisch-polytechnische Institut zu Prag: Programm zur fünfzigjährigen Erinnerungs-Feier an die Eröffnung des Institutes. Prag 1856, S. 314.
- Jireček J.*, O škodlivých účincích rostlinstva na staré stavby. In: *PAM*, díl 3, seš. 1, s. 7–8.
- Josef Ackermann (heslo). In: *Ottův slovník naučný*, díl 1. (A–Alpy), Praha 1888, s. 130.
- Josef Scheiwł. In: *Světazor II*, roč. 8, č. 11 (13. 3. 1874) Praha 1874, s. 126.
- Jungmair O.*, Adalbert Stifter als Denkmalpfleger. Linz 1973.
- K dějepisu nechvalného sboření pamětihodné Staroměstské mramorové kašny. In: *Lumír I*, roč. 12, č. 26, Praha 1862, s. 620–622.
- K. W. (= Karl Weiss)*, Literarische Beschreibungen. In: *MTT*, Jg. 5, No. 6, (Juni 1860), Wien 1860, S. 183–184.
- K. W. (= Karl Weiss)*, Der gothische Brunnen in Kuttenberg. In: *MTT*, Jg. 1, Nr. 7 (Juli), Wien 1856, S. 137–138.
- Klečacký M. a kol.*, Slovník představitelů politické správy v Čechách v letech 1849–1918, Praha 2020.
- Klomp A.*, Feuilleton. Wilhelm Kandler. In: *Prager Tagblatt*, Jg. 10, Nr. 59 (28. 2. 1886), S. 1–2.
- Klenoty království Českého. In: *Lumír I*, roč. 7, č. 24, Praha 1857, s. 569–571.
- Kolář O.*, František Rudolf Bezděka (1788–1871). In: *Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech*. 36, č. 2, (1999,) s. 143–150.
- Kostílková M., Petrasová T.*, Jednota pro dostavění Chrámu sv. Víta na Hradě pražském I. 1842–1871 (Fontes historiae artium VIII), Praha 1999.
- Kop F.*, Pomněnky z Itálie (Kartouzy čili Certosa u Pavie). In: *Lumír I*, roč. 9, č. 37–39, Praha 1859, s. 879–881, 901–903, 925–928.

- Krins H.*, Die Gründung der staatlichen Denkmalpflege in Baden und Württemberg. In: Denkmalpflege in Baden-Württemberg, Jg. 12 (1983), Nr. 2, S. 34–42.
- Kučera P.*, Obraz stavitelské aktivity šlechtického rodu v období historismu. Stavební úpravy na hradě
Kunstverein für Böhmen. In: Organ für christlicher Kunst, Jg. 2, Nr. 21, Köln 1852, S. 181–183.
- Křivoklát v 19. století. (diplomová práce), Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, obhájeno 2007, s. 63–64. Dostupné on-line: <https://theses.cz/id/c4z81g/402589> (vyhledáno 16. 2. 2023).
- Kůrka V.*, Rourní věž čili vodárna Staroměstská. In: Lumír I, roč. 3, č. 44, Praha 1853, s. 1051–1053.
- Květy, roč. 6, Praha 1871, s. 103.
- Kypta J.*, Stručný dějepis města a panství Telče. Brno 1857.
- L. V. [= Ludovic Vitet]*, Ueber die Reparatur, Restaurazion, Erhaltung und Vollendung mittelalterlicher Baudenkmäler. In: Allgemeine Bauzeitung, Jg. 17, Wien 1852, S. 305–375.
- Legis-Glückselig T.*, Miniaturgemälde von Prag. Neuester Prager Taschen-Wegweiser und alphabetischer Auskunfts-Sekretär. Prag 1853.
- Literatur. Mittheilungen der k. k. Central-Commission. In: Organ für christlicher Kunst, Jg. 6, Nr. 7, Köln 1856, S. 83–84.
- Local- u. Provinzialchronik. in: Bohemia, roč. 26, č. 283, Praha 1853 (30. 11. 1853), s. 4.
- Local- u. Provinzialchronik. In: Bohemia, roč. 27, č. 4, Praha 1854 (5. 1. 1854), s. 4.
- Local- u. Provinzialchronik. In: Bohemia, roč. 27, č. 6. Praha 1854 (7. 1. 1854), s. 3.
- Local- u. Provinzialchronik. In: Bohemia, roč. 27, č. 17, Praha 1854 (20. 1. 1854), s. 3.
- Local- u. Provinzialchronik. In: Bohemia, roč. 29, č. 103, Praha 1856 (30. 4. 1856), s. 584–585.
- Local- u. Provinzialchronik. In: Bohemia, roč. 29, č. 122, Praha 1856 (24. 5. 1856), s. 689.
- Local- u. Provinzialchronik. In: Bohemia, roč. 35, č. 284, Praha 1862 (30. 11. 1862), s. 1322.
- Local- und Provinzialchronik. (Eine böhmische Alterthumsausstellung in Prag). In: Bohemia, Jg. 34, Nr. 141 (16. 6. 1861), Prag 1861, S. 1332.
- Local- und Provinzialchronik. In: Bohemia, roč. 26, č. 286 (3. 12. 1853), s. 4.
- Ludvík J. M.*, Památky hradu, města a panství Náchoda i vlastníkův jeho. Díl 1, Hradec Králové 1857.
- Ludvík L., Prášek J.*, Písecké ulice, náměstí, samoty a komunikace. Písek 1998.
- Lübke W.*, Mittelalterliche Kunst in Westfalen. Nach den vorhandenen Denkmälern dargestellt. Leipzig 1853.
- M.*, Historické drobnosti (Hlavní obraz u sv. Jakuba v Praze). In: Lumír I, roč. 6, č. 27, Praha 1856, s. 645–646.
- M. Č.*, Josef Ehrenberger. *Světovzor*, roč. 10, čís. 37, Praha 1876 s. 503.

- Magirius H.*, Geschichte der Denkmalpflege Sachsen (Von den Anfängen bis zum Neubeginn 1945). Berlin 1989.
- Maloch A. V.*, Zpráva o nejstarší malbě v Jindřichově Hradci. In: Lumír, roč. 7, č. 52 (24. 12. 1857), Praha 1857, s. 1231–1238.
- Marek A.*, Logika nebo umnice. Praha 1820.
- Marek Antonín (heslo). In: Ottův slovník naučný, díl 16, Praha 1900, s. 828–830.
- Marmorbrunnen am Altstädter Ringe. In: Local- u. Provinzialchronik. In: Bohemia, roč. 35, č. 139, Praha 1862 (13. 6. 1862), s. 1395–1396.
- Mařan C., Pražák E., Malý F.*, Patriarcha slovanství P. Antonín Marek. Praha 1947.
- Merimée P.*, Restes des antiquités de quelques parties de la France connus sous le nom de monuments celtiques ou druidiques (výtah knihy). In: Allgemeine Bauzeitung, Jg. 18, Wien 1853, S. 305–309.
- Merklas V.*, Geschichtliches und topografisches Gemälde von Prag und seinen Umgebungen. Prag 1852.
- Mikovec F. B.*, Hrádek Křivoklát. In: Lumír I, roč. 2, č. 14–18, Praha 1852, s. 327–330, 355–357, 376–380, 399–404, 424–429.
- Mikovec F. B.*, Lví dvůr na hradě Pražském. In: Lumír I, roč. 3, č. 27, Praha 1853, s. 638–640.
- Mikovec F. B.*, Radnice Litoměřická. In: Lumír I, roč. 3, č. 42–43, Praha 1853, s. 1001–1003, 1024–1027.
- Mikovec F. B.*, Jan von Aachen. In: Lumír I., roč. 1, č. 1, Praha 1851, s. 8–11, č. 2, s. 35.
- Historické drobnosti. (Chrudimský malíř Josef Ceregetti). In: Lumír I, roč. 10, č. 44, Praha 1860, s. 1049–1050.
- Mikovec F. B.*, Oltář pořádku malířského v kostele matky boží před Tejnem. In: Lumír I, roč. 2, Praha 1852, s. 613–617.
- Mikovec F. B.*, Památní náhrobky v chrámě sv. Jiří v Krnsku. In: Lumír I, roč. 11, č. 27, 28, Praha 1861, s. 638–640, 662–664.
- Mikovec F. B.*, Den 23. máje 1618. In: Obecné listy naučné a zábavné, roč. 1, č. 2–4, Praha 1860, s. 30–34, 55–58, 77–80.
- Mikovec F. B.*, Alterthümer und Denkwürdigkeiten Böhmens. Prag 1860.
- Mikovec F. B.*, Die königliche Burg Karlstein in Böhmen. Wien/Olmütz 1858.
- Mikovec F. B.*, Das Cistercienserstift Hohenfurt in Böhmen. Olmütz und Wien 1858.
- Müller J.*, Václav Hollar. In: Obecné listy naučné a zábavné, roč. 1, č. 4 (15. 8. 1860), Praha 1860, s. 80–82.
- Müller J.*, Jan Kupecký. In: Obecné listy naučné a zábavné, roč. 1, č. 6 (15. 9. 1860), s. 125–127.
- Müller J. B.*, Klášter armenský na ostrově San Lazzare u Benátek. In: Lumír I, roč. 4, č. 20, Praha 1854, s. 474–478.
- Müller J. B.*, Historie řecké plastiky. In: PAM, díl 4, seš. 2–4, Praha 1861, s. 78–85, 97–109, 153–162.

- Nejedlý V., Památková péče na Moravě I. In: Umění, roč. 31, č. 3, Praha 1983, s. 259–268.
- Nejedlý V., K organizaci památkové péče na Moravě v letech 1850–1918. In: Umělecko-historický sborník. Brno 1985, s. 51–66.
- Nejedlý V., K dějinám památkové péče na Moravě – od počátku 20. století do zániku rakousko-uherské monarchie. In: Zprávy památkové péče, roč. 54, Praha 1994, s. 351–367.
- Nejedlý V., Obrisy přístupů k památkové péči na Moravě do poloviny 20. století. In: *Ivan Reholka (ed.)*, Památková péče na Moravě, 150 let od vzniku první státní Instituce na ochranu památek. Brno 2002, s. 11–35.
- Nejedlý V., K vývoji péče o sochy na Karlově mostě v Praze. In: Zprávy památkové péče, roč. 68, Praha 2008, s. 44–51.
- Nejedlý V., Počátky památkové péče. In: Památková péče na Moravě, Brno 2002, s. 15.
- Nesvadbíkova J., Wirth Z., Vinter V., K vývoji památkové péče na území Československa I–III, Praha 1983.
- Neunter Jahresbericht des Germanischen Nationalmuseums zu Nürnberg. Vom 1. Januar bis 31. Dezember 1862. Nürnberg 1863.
- Němeček J., Památnosti poutnického chrámu Páně v Boskově. Praha 1859.
- Notizen. (Anregungen zum archäologischen Studium in Österreich.). In: MTT, Jg. 2, Nr. 1, S. 21–22.
- Notizen. (Die Ruinen der ehemaligen Juden-Synagoge zu Eger). In: MTT, Jg. 1, Nr. 5, Wien 1856, S. 89–90.
- Notizen. (Die Ruinen der ehemaligen Juden-Synagoge zu Eger.). In: MTT, Jg. 1, Nr. 5 (Mai), Wien 1856, S. 89–90.
- Notizen. (Gewölbsstein aus der Kirche zu Chwalkowitz in Böhmen.). In: MTT, Jg. 1, Nr. 7 (Juli), Wien 1856, S. 140.
- Notitzen (Die drei Statuen der Heiligen Ignatius, Luitgardis und Cajetan auf der Prager-Brücke.). In: MTT, Jg. 1, Nr. 1 (Januar), Wien 1856, S. 14.
- Notizen. (Der archäologische Verein der Gesellschaft des böhmischen Museums.). In: MTT, Jg. 1, Nr. 3 (März), Wien 1856, S. 45–46.
- Obrazy vlasteneckého malíře Viléma Kandra. In: PAM, roč. 1, č. 4, Praha 1854, s. 190–191.
- Orloj starého města pražského. In: Jasoň, roč. 1, č. 1 (1. 4. 1859), Praha 1859, s. 7.
- Otte H., Grundzüge der kirchlichen Kunst-Archäologie des deutschen Mittelalters. Leipzig 1855. [Oznámení o úmrtí] in: Národní listy, roč. 11, č. 80 (22. 3. 1871), s. 2.
- [Oznámení o úmrtí F. Slavíka] in: Národní listy, roč. 15, č. 297 (28. 10. 1875), s. [2].
- Památka ze Sepekow, aneb, Popsánj paměti hodného a ozdobného chrámu Páně i milostného obrazu blahoslavené Panny Marie. Tábor 1859.
- Památky archaeologické a místopisné. In: MTT, Jg. 2, Nr. 2 (Februar), Wien 1857, S. 50.

- Passavant J. D.*, Ueber die mittelalterliche Kunst in Böhmen und Mähren. In: Zeitschrift für christliche Archäologie und Kunst, Jg. 1, Nr. 4–6, Leipzig 1856, S. 145–165, 193–213, 241–249.
- Pavel J.*, Z počátků naší památkové péče. In: Acta regionalia 1966–1967, s. 32–47.
- Pavel J.*, Ochrana kulturních památek. Společenská nezbytnost památkové péče, Praha 1969.
- Pavel J.*, Dějiny památkové péče v českých zemích v 19. století. Od osvícenství do první světové války. In: Sborník archivních prací XXV, Praha 1975, s. 143–293.
- Petera F.*, Historické drobnosti (O náhrobcích v chrámu Dubeneckém sv. Josefa). In: Lumír I, roč. 7, č. 10, Praha 1857, s. 234–235.
- Petry F.*, Das Schloß Dux in Böhmen nach seiner neuesten Umstaltung mit einer kurzen Beschreibung der daselbst besindlichen bemerkenswerthen Gegenstände. Leitmeritz 1851.
- Poche E. a kol.*, Umělecké památky Čech. Svazek IV. T/Ž. Praha 1982.
- Prager Abendblatt, Nr. 141 (17. 6. 1870), S. 2.
- Pražský hlawnj chrám sw. Wjta. In: Kalendář hospodářský na rok Páně w kterémž mimo potřebné rubryky a powětrná oznámenj ec. následugjý gednánj se obsahuj, Praha 1854, s. 92–94.
- Pražský hlawnj chrám sw. Wjta. In: Kalendář hospodářský na rok Páně w kterémž mimo potřebné rubryky a powětrná oznámenj ec. následugjý gednánj se obsahuj, Praha 1857, s. 91–92.
- Pražský hlawnj chrám sw. Wjta. In: Kalendář hospodářský na rok Páně w kterémž mimo potřebné rubryky a powětrná oznámenj ec. následugjý gednánj se obsahuj, Praha 1859, s. 39.
- Prix D.*, Středověký kostel sv. Erasma v Rohozné u Poličky. In: Průzkumy památek, roč. 26, č. 1, Praha 2019, s. 25–58.
- Proschko F. I.*, Wilhelm Kandler: Biographische Skizze. In: Libussa: Jahrbuch für 1859, Jg. 18, Prag 1859, S. 291–374.
- Prospectus – Mittelalterliche Kunstdenkmale in österreichischen Kaiserstaate. Stuttgart März 1856, nestránkováno. Dostupné on-line:
<https://www.digitale-sammlungen.de/de/view/bsb10212078?page=3> (vyhledáno 17. 9. 2023).
- Putna M. C.*, Česká katolická literatura v evropském kontextu 1848–1918. Praha 1998.
- Příspěvky k české terminologii 19. století. In: Humoristické listy, roč. 2, č. 27, Praha 1859–1860, s. 221.
- Quast F. v., Otte H.*, Vorwort. In: Zeitschrift für christliche Archäologie und Kunst, Jg. 1, Nr. 1, Leipzig 1856, S. [3–6].
- R. V. [= *Roman Voříšek*], Chrám sv. Jakuba v Nepomuku. In: Lumír I, roč. 7, č. 32, Praha 1857, s. 763–765.
- Raberg F.*, Konrad Dietrich Haßler und das Ulmer Münster. Württembergs erster Landeskonservator rettete als „Reisender für das größte Haus Deutschlands“ das Wahrzeichen der Donaustadt. In: Denkmalpflege in Baden-Württemberg, Jg. 38 (2009), Nr. 2, S. 59–67.

- Ressel A. F., Obce Raspenava, Luh a Lužec Popis a dějiny těchto míst. Podle nejspolehlivějších pramenů sepsal Anton Fr. Ressel. 1. díl, s. l., 1914.
- Rohozná (heslo). In: E. Poche (red.), Umělecké památky Čech P/Š, sv. 3, Praha 1980, s. 229.
- Rokyta H., Josef Helfert (1791–1847) a začátky kultu památek v českých zemích. In: Umění, roč. 9, č. 5, Praha 1961, s. 484–492.
- Rokyta H., Dr. Fabian Rokyta (1818–1868). K stopadesátému výročí narození. In: Časopis Společnosti přátel starožitností, roč. 69, č. 1, Praha 1961, s. 42.
- Rokyta H., Vincenc Weintridt a začátky péče o památky v Rakousku a na Moravě v době předbřeznové. In: Umění, roč. 12, č. 1, Praha 1964, s. 86–93.
- Rößler Karl Hugo (biografický medailon). In: BLKÖ, Bd. 26, Wien 1874, S. 259–262.
- Roštlapil J., P. Jan Karel Rojek (biografický medailon). In: Světozor, roč. 11, č. 33 (17. 8. 1877), s. 394–395.
- Rudolf V. F., Staré obrázky boleslavské, II. doplněné vydání, Mladá Boleslav 1910.
- Ruffer V., Historie Wyssehradská neb Wyprawowanj o hradu, o kapitole a městu hory Wyssehradu u Prahy w králowstwj Českém. Praha 1861.
- Rundschau auf dem Gebiete der Kunst. In: Salzburger Postzeitung, Nr. 120 (24. 12. 1861), Salzburg 1861, S. 452.
- Sbírka starožitností. In: Humoristické listy, roč. 1, č. 7, Praha 1858, s. 187.
- Scheiger J., Der Fußreisende in Österreich, Wien 1829. —
- Scheiger J., Andeutungen zu einigen Ausflügen im Viertel unter dem Wienerwalde, und seinen nächsten Umgebungen. Wien 1828.
- Scheiger J., Ueber Schutz und Hilfe gegen Feuersbrünste. Wien 1835.
- Scheiger J., Von dem Einflusse der Pflanzen auf die Zerstörung der Ruinen. In: Berichte und Mittheilungen des Alterthums-Vereines zu Wien. Bd 2, Wien 1857. S. 1–6.
- Scheiger J., Ueber Reinigung der Alterthümer. In: Mittheilungen des Historischen Vereines für Steiermark, Hft 7, Gratz 1857, S. 97–110.
- Scheiger J., Andeutungen über Erhaltung und Herstellung alter Burgen und Schlösser. Gratz 1853.
- Scheiger, Joseph Edler von (biografický medailon). In: BLKÖ, Tl. 29, Wien 1875, S. 169–171.
- Scheiger Josef von (biografický medailon). In: ÖBL 1815–1950, Bd. 10, Wien 1994, S. 64–65.
- Schmitt A. P., Obrazy starožitných staveb v Čechách. Dle přírody kreslené a do ocele leptané. (Abbildungen der Baualterhümer in Böhmen. Nach der Natur gezeichnet und in Stahl geätzt von Franz Lorenz). Díl 1, Praha 1853.
- Schmitt A. P., Obrazy starožitných staveb v Čechách. Dle přírody kreslené a do ocele leptané. (Abbildungen der Baualterhümer in Böhmen. Nach der Natur gezeichnet und in Stahl geätzt von Franz Lorenz). Díl 1, Praha 1864 (2. vydání).
- Schmitt A. P., Archäologische Karte des Königreiches Böhmen. Prag 1856.

- Schůze Archeologického sboru Musea král. Českého (30. 7. 1867). In: PAM, roč. 7, č. 6, Praha 1868, s. 601.
- Schwoiser Eduard (biografický medailon). In: *Constantin von Wurzbach*, BLKÖ, Theil 33, Wien 1877, S. 194.
- Sieghart M.*, Geschichte und Beschreibung der Hauptstadt Straubing im Unter-Donau-Kreise des Königreichs Bayern. Straubing, Theil 1 (1833); Theil 2 (1835).
- Sitzungs-Protokolle der K. K. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung der Baudenkmale (Im Jahre: 1853–1857), Wien 1858.
- Sitzungs-Protokolle der k. k. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung der Baudenkmale 1858–1862, Bd. 2, Wien 1863.
- Sklenář K.*, Poznámky k počátkům archeologických map v Čechách. In: Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. M, řada archeologická, roč. 49, č. M 5, Brno 2000, s. 189–200. Dostupné on-line: <https://digilib.phil.muni.cz/node/20961> (vyhledáno 3. 9. 2023).
- Sklenář K.*, Hradiště v Archeologickém sboru 60. let: Beneš, Hraše, Špaček a další. In: Archeologie ve středních Čechách, roč. 16, č. 2, Praha 2012, s. 497–611.
- Sklenář K.*, Archeologická činnost Josefa Vojtěcha Hellicha v Národním muzeu (1842–1847). In: Sborník Národního muzea v Praze. Řada A - Historie. Praha 1980 [vyd. 1981], č. 3–4, s. 109–235.
- Sklenář K.*, Hellichův pláněk tvrziště v Údrnicích na Libáňsku (1844). In: *Castellologica Bohemica* 7, Praha 2000, s. 351–355.
- Sklenář K.*, Archeolog J. V. Hellich na Libáňsku v roce 1844. In: *Listy starohradské kroniky* 23, č. 1, 2000, s. 9–12.
- Sklenář K.*, Jan Erazim Vocel. Zakladatel české archeologie, Praha 1981.
- Slavík F. A.*, Josef Vojtěch Hellich. In: Zlatá Praha II, roč. 4, č. 21, Praha 1887, s. 330–331.
- Slavík F. H.*, Notizen über das deutsche (Rzihihah'sche) Haus in Pilsen. In: Pilsner Bote, N. 5 (15. 10. 1854), S. 3.
- Slovanský věstník (Dýmka Jana Sobieského). In: Vesna, č. 2 (7. 1. 1852), s. 7.
- Sňatek Karla Škréty Šotnovského ze Závorič. In: Lumír I, roč. 8, č. 24, Praha 1858, s. 572.
- Something on Ruskinism. In: Allgemeine Bauzeitung, Jg. 17, Wien 1852, S. 194–195.
- Springer A.*, Die Wandbilder im Emauser Kreuzgange zu Prag aus dem XIV. Jahrhunderte. In: Organ für christlicher Kunst, Jg. 4, Nr. 9–10, Köln 1854, S. 65–67, 74–76.
- Stifter Adalbert (biografický medailon). In: ÖBL 1815–1950, Bd. 13 (Lfg. 61, 2009), S. 259f. Dostupné on-line: <https://biographien.ac.at/ID-O.3053424-1> (Vyhledáno dne 1. 8. 2023).
- Stifter A.*, Ueber den geschnitzten Hochaltar in der Kirche zu Kefermarkt. Linz, 1853. Dostupné on-line: https://www.zobodat.at/pdf/JOM_13_0001-0019.pdf (Vyhledáno 1. 8. 2023).
- Šembera A. V.*, Vídeň, Chlum u Vídně a hrad Ostroh. In: PAM, díl 4, seš. 2, Praha 1860, s. 75–77.
- Šimák J. V.*, O Antonínu Markovi. Na paměť 50. výročí Markova úmrtí. Turnov 1927.
- Tischler F. A.*, Hřbitovní kostel sv. Petra a Pavla blízce Prachatic. In: Lumír I, roč. 8, č. 52, Praha 1858, s. 1239–1243.

- Toman H.*, Archeologické procházky po jižních Čechách. In: PAM, roč. 2, č. 7, Praha 1857, s. 319–324.
- Tomek V. V.*, Paměti újezdu Polického čili nynějších panství Polického a Broumovského až do začátku Husitské války. Praha 1857.
- Tomek V. V.*, Älteste Nachrichten über die Herrschaften Braunau und Politz bis zur Zeit des Hussitenkrieges, Prag 1857.
- Tomek V. V.*, Stavba kostela sv. Víta za císaře Karla IV. a za Václava IV. In: PAM, díl 3, seš. 7, s. 310–316.
- Tonner E.*, Stavitelé chrámu sv. Víta. In: Zlatá Praha II, roč. 5, č. 35, Praha 1888, s. 555–558.
- Ulm B.*, Rint Johann (biografický medailon), in: ÖBL 1815–1950. Band 9, Wien 1988, S. 170–171.
- Trnková P., Faber M. (a kol.)*, Andreas Groll: neznámý fotograf 1812–1872. Vídeň / Praha 2015.
- Unger J.*, Denkwürdigkeiten der Deutschen mit besonderer Hinsicht auf die böhmischen Kronlehngüter Asch und Fleißen und ihre Umgegend. Erster Theil, Vorurkundliche Geschichte der böhmischen Kronlehngüter Asch und Fleißen und ihrer Umgegend. Eger 1841.
- Umělá kašna mistra Strážryby v Lounech. In: Lumír I, roč. 5, č. 3, Praha 1855, s. 64–66.
- Urban O.*, Česká společnost 1848–1918, Praha 1982.
- Urzidil J.*, Goethe in Böhmen. Darmstadt 1965.
- V. Č. St.*, Svatá Hora Athos. In: Lumír I, roč. 4, č. 26, Praha 1854, s. 619–621.
- v. Q. [= F. v. Quast]*, Literarische Anzeigen. Viollet-le Duc, Dictionnaire raisonne de l'Architecture française du XIe au XVe. siècle. Paris 1854. Tome 1, 2. In: Zeitschrift für christliche Archäologie und Kunst, Jg. 2, Leipzig 1858, S. 138–143, 183–187, 234–240.
- Verkauf der Dr. Puttrich'schen Sammlung von Zeichnungen und anderen einzelnen Abbildungen mittelalterlichen Kunstwerke. In: Allgemeine Bauzeitung, Jg. 18, Wien 1853, S. 301.
- Vermischtes. Aus Prag. In: Organ für christlicher Kunst, Jg. 1, Nr. 6, Köln 1851, S. 48.
- Verzeichniss der Mitglieder des Alterthumsvereins zu Wien. In: Berichte und Mitteilungen des Altertums-Vereines zu Wien, Bd. 1, Wien 1856. S. XII–XIX.
- Veselský P. M. (?)*, Historické drobnosti (K dějepisu stavé stavby chrámu sv. Barbory na Horách Kutnách). In: Lumír I, roč. 6, č. 50, Praha 1856, s. 1197.
- Veselský P. M.*, Chrám Páně Nejsvětější Trojice u Kutné Hory a Smíškové z Vrchovišť. In: Lumír I, roč. 10, č. 24–26, Praha 1860, s. 565–569, 590–593, 616–618.
- Veselský P. M.*, Památky někdejšího cisterciatského kláštera v Sedlicích [= v Sedlci]. In: Lumír I, roč. 8, č. 13–18, Praha 1858, s. 303–306, 327–329, 351–353, 374–377, 399–403, 423–426.
- Veselský P. M.*, Historické drobnosti (Škrétův obraz u sv. Jakuba na Hoře Kutné). In: Lumír I, roč. 12, č. 5, Praha 1862, s. 116.

- Veselý T., Šlechtické znaky na kulturních památkách v okrese Benešov (bakalářská práce). Univerzita Hradec Králové, 2019. Dostupné on-line: <https://theses.cz/id/id1bj6/31907264> (vyhledáno 16. 8. 2023).
- Veverka E., Něco o Levém Hradci. In: Lumír I, roč. 9, č. 49, Praha 1859, s. 1166–1168.
- Vinter V., Úvod do dějin a teorie památkové péče I–II, Praha 1971.
- Viollet-le-Duc E. E., Dictionnaire raisonné de l'architecture française du XIe au XVIe siècle. Tome 1–10, Paris 1854–1868.
- Vitet L., Die Kathedrale von Noyon. In: Allgemeine Bauzeitung, Jg. 17, Wien 1852, S. 29–66.
- Vlasák A. N., Historický popis bývalého panství Vlašimského. In: Lumír I, roč. 2, č. 19–21, Praha 1852, s. 445–45, 468–472, 496–499.
- Vlasák A. N., Louňovice. In: Lumír I, roč. 2, č. 33, Praha 1852, s. 786–789.
- Vlasák A. N., Radošovice. In: Lumír I, roč. 2, č. 44, Praha 1852, s. 1051–1052.
- Vlasák A. N., Český Šternberk. In: Lumír I, roč. 2, č. 49, Praha 1852, s. 1165–1172.
- Vlasák A. N., Votice. In: Lumír I, roč. 3, č. 25, Praha 1853, s. 593–596.
- Vlasák A. N., Soutice. In: Lumír I, roč. 3, č. 33, Praha 1853, s. 785–786.
- Vlasák A. N., Benešov. In: Lumír I, roč. 3, č. 39, Praha 1853, s. 925–932.
- Vlasák A. N., Ostředek. In: Lumír I, roč. 6, č. 17, Praha 1856, s. 398–401.
- Vlasák A. N., Hrady Rataje a Pirkštejn v kraji Čáslavském. In: Lumír I, roč. 7, č. 28–29, Praha 1857, s. 664–666, 688–691.
- Vlasák A. N., Hrad Kámen v okresu Pacovském. In: Lumír I, roč. 7, č. 47, Praha 1857, s. 1119–1121.
- Vlasák A. N., Někdejší město Sezimovo Ústí a jeho okolí v Táborsku. In: Lumír I, roč. 8, č. 37, Praha 1858, s. 875–879.
- Vlasák A. N., Hrady Příbenice v Táborsku. In: Lumír I, roč. 9, č. 10, Praha 1859, s. 231–233.
- Vlasák A. N., Neustupov, městečko v Táborsku. In: Lumír I, roč. 9, č. 13–14, Praha 1859, s. 303–305, 326–329.
- Vlasák A. N., Hrad Choustník v Táborsku. In: Lumír I, roč. 9, č. 36–37, Praha 1859, s. 856–857, 877–879.
- Vlasák A. N., Smilkov a jeho okolí. In: Tamtéž, roč. 5, č. 45–46, Praha 1855, s. 1075–1078, 1097–1102.
- Vocel J. E., Vyvinování křesťanského umění a nejstarší jeho památky zvláště v Čechách. Praha 1852.
- Vocel J. E., Correspondenzen. Bericht über die Restaurirung der Kreuzcapelle in der altstädter Postgasse in Prag - Prag am 29. December 1864. In: MTT, Jg. X, Wien 1865, S. L–LV.
- Vocel J. E., Byzantinský krucifix nalezený v rumech kláštera Ostrovského. In: PAM, díl 1, seš. 3, Praha 1854, s. 136–140.
- Vocel J. E., Miniatury musejního rukopisu „Mater Verborum“. In: PAM, díl 1, seš. 4, Praha 1854, s. 186–188.
- Vocel J. E., Kostely románského slohu v Čechách. In: PAM, díl 2, seš. 3, Praha 1856, s. 118–124.

- Vocel J. E.*, Chrám sv. Barbory v Kutné Hoře. In: PAM, díl 3, seš. 2, Praha 1858, s. 81–86, seš. 3, s. 111–124.
- Vocel J. E.*, Miniatury passionálu abatyše Kunhuty z r. 1312. In: PAM, díl 4, seš. 3, Praha 1860, s. 97–108.
- Vocel J. E.*, Obrazy a legendy svatojiřské v Jindřichově Hradci. In: Lumír I, roč. 8, č. 1, Praha 1858, s. 14–15.
- Volkery A.*, Diptychon sacerdotum Dioecesis Litomericensis inde ab anno 1886 pie in Domino defunctorum in eorundem memoriam. Leitmeritz 1937.
- Voříšek R.*, Basílika Hagia Sofia v Cařihradě a dějiny její. In: Lumír I, roč. 4, č. 28–29, Praha 1854, s. 665–668, 687–691.
- Vostřelová V.*, Zkamenělá hudba. Tvorba architekta Bernharda Gruebera 1806–1882. Praha 2018.
- Vocel [J.] E.*, Bericht über die kunstarchäologische Reise in Böhmen und Mähren. In: MTT, Jg. 3, Nr. 7 (Juli 1858), Wien 1858, S. 169–180.
- Vocel J. E.*, Die Wandgemälde der St. Georgslegende in der Burg zu Neuhaus. In: Denkschriften der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften, Bd. 10, Wien 1860, S. 59–92.
- Vocel J. E.*, Bericht über die im Jahre 1858 unternommene kunstarchäologische Reise im westlichen Böhmen. In: MTT, Jg. 4, Nr. 5, 6, 8, Wien 1859, S. 135–137, 158–163, 212–218.
- Vocel [J.] E.*, Übersicht der romanischen Baudenkmale in Böhmen. In: MTT, Jg. 1, Nr. 8 (August), Wien 1856, S. 145–149.
- Weech F. von*, Bayer August von (biografický medailon). In: ADB, Bd. 46 (1902), S. 277–278.
- Weinmann J.*: Egerländer Biografisches Lexikon mit ausgewählten Personen aus dem ehemaligen Regierungsbezirk Eger. Bd 1, Männedorf 1965, S. 181.
- Wiener Zeitung, № 250, Samstag 20. 10. 1855.
- Wirth Z.*, Vývoj zásad a praxe ochrany památek v období 1800–1950. In: Umění, roč. 5, č. 2, Praha 1957, s. 105–116.
- Z Prahy a z venkova. In: Lumír I, roč. 9, č. 22, Praha 1859, s. 524.
- Z Prahy a z venkova. In: Lumír I, roč. 10, č. 49, Praha 1860, s. 1171.
- Zachování starožitných památek, především stavitelských. In: PAM, roč. 1, díl 1, sešit 1, s. 2.
- Zap K. V.*, Dělání snímkův s plastických starých nápisů. In: PAM roč. 2, č. 2 (1856), Praha 1857, s. 46–47.
- Zap K. V.*, Kostel na Prosíku. In: Lumír I., roč. 1, č. 21, Praha 1851, s. 496–498.
- Zap K. V.*, Miniatury v breviáři křížovníkův s červenou hvězdou v Praze. In: PAM, díl 4, seš. s. 35–
- Zap K. V.*, Proslov. In: PAM, díl 4 (roč. 8), seš. 1, Praha 1861, s. 1–2.
- Zap K. V.*, Hlavní farní chrám Nanebevzetí Panny Marie před Týnem ve Starém městě Pražském jeho osudy, historické, starožitné a umělecké památnosti. Praha 1854.
- Zap K. V.*, Stará Boleslav a její poutnický chrám Panny Marie. (Dodatek ku kolegiátnímu chrámu sv. Václava tamže) In: PAM, díl 3, seš. 1, Praha 1858, s. 8–17.

- Zap K. V., Kaple sv. Kříže a sv. Kateřiny na Karlštejně. In: Tamtéž, díl 3, seš. 2, s. 75–80.
- Zap K. V., Biskupský chrám sv. Ducha v Králové Hradci. In: Tamtéž, díl 3, seš. 4, Praha 1858, s. 160–186.
- Zap K. V., Milevsko. In: Tamtéž, díl 3, seš. 5, s. 213–225.
- Zap K. V., Pražský hlavní chrám sv. Víta. I: PAM, díl 3, seš. 1, Praha 1858, s. 1–7.
- Zelinka F. V., Působení Antonín Marka, děkana v Libuni, co biskupského vikáře a školdozorce bývalého okresu Turnovského. Praha 1875.
- Zemanová M., „Můj drahý příteli“ nebo vlastně „vážený pane řediteli“. Vztah hraběte Františka Thun-Hohensteina a Christiana Rubena ve světle vzájemné korespondence. In: Ústecký sborník historický, č. 1–2, Ústí nad Labem 2013, s. 21–38.
- Zemanová Oubrechtová M., Idea dostavby chrámu sv. Víta na Pražském hradě v době předbřeznové jako svatý trojhlas náboženského, vlasteneckého a uměleckého významu. In: Víra, kultura a společnost: náboženské kultury v českých zemích 19. a 20. století, Červený Kostelec 2012, s. 359–389.
- Zettl, Ludwig Ritter von (biografický medailon). In: *Constantin von Wurzbach*, BLKÖ. Theil 59, Wien 1890, S. 351.
- Zoubek J., Kostelec nad Orlicí. Česká Lípa 1860.
- Zprávy Pražské a z venkova. Dne 20. června. In: Pražské noviny, č. 145, Praha 1862 (21. 6. 1862), s. p. [3].
- Zprávy o schůzkách archeologického sboru Musea kr. Českého dne 23. 1. 1864. In: PAM, roč. 11, č. 1, Praha 1864, s. 37.
- Zprávy o schůzkách Archaeologického sboru Musea kr. Českého. Schůzka dne 23. 12. 1859

Publikační činnost

- Horáček J., Jubileum Františka X. Beneše: průkopník památkové péče v Čechách a jeho konzervátorské aktivity v klášteře v Sedlci u Kutné Hory. In: Památky středních Čech, roč. 30, č. 1, Praha 2016, s. 35–42.
- Horáček J., Starý kostel sv. Petra a Pavla v Čestíně a jeho zánik ve světle archivní korespondence. In: Památky středních Čech, roč. 31, č. 1, Praha 2017, s. 45–52.
- Horáček J., Tetín v hledáčku rané památkové péče. In: Památky středních Čech, roč. 35, č. 1, Praha 2021, s. 1–7.
- Horáček J., Jan E. Vocel, Alfred Woltmann (životopisné medailony). In: R. Biegel, R. Prahel, J. Bachtík, Století Ústavu pro dějiny umění na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, Praha 2020, s. 60–70.

Horáček J., František Xaver Beneš (1816–1888), konzervátor Ústřední komise. Neznámá osobnost počátků památkové péče v Čechách. In: Monumentorum tutela 30, Bratislava 2020, s. 85–94.

Horáček J., Rozkocová I., Podještědský lidový oděv v proměnách času. Český Dub 2022.